

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

ว่าด้วยการบริหารงานของหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ

พ.ศ. ๒๕๕๐

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดตั้ง การมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทน
วิธีการบริหารงาน การดำเนินการด้านทรัพย์สิน การกำกับดูแล และการยุบเลิกหน่วยบริการ
รูปแบบพิเศษ เพื่อให้การบริหารงานบรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ
บริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ
แผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๐/๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน
พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗)
พ.ศ. ๒๕๕๐ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีจึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารงานของหน่วย
บริการรูปแบบพิเศษ พ.ศ. ๒๕๕๐”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารงานของหน่วยบริการ
รูปแบบพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๘

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“ส่วนราชการ” หมายความว่า กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม
หรือส่วนราชการที่ไม่มีฐานะเป็นกรมแต่มีหัวหน้าส่วนราชการเป็นอธิบดีหรือเทียบเท่า ทั้งนี้ ที่อยู่ใน
บังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของฝ่ายบริหาร

“ส่วนราชการเจ้าสังกัด” หมายความว่า ส่วนราชการที่มีหน่วยบริการรูปแบบพิเศษตามระเบียบนี้
อยู่ในสังกัด

“หัวหน้าส่วนราชการเจ้าสังกัด” หมายความว่า อธิบดี หรือหัวหน้าของส่วนราชการเจ้าสังกัด

“หน่วยงาน” หมายความว่า หน่วยงานภายในระดับต่ำกว่ากรมของส่วนราชการและให้หมายความ
รวมถึงภารกิจของหน่วยงานหรือของส่วนราชการด้วย

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการอำนวยการหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการหรือผู้บริหารสูงสุดซึ่งเรียกชื่ออย่างอื่นของหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ

“ผู้มีอำนาจควบคุม” หมายความว่า

(๑) หัวหน้าส่วนราชการเจ้าสังกัด ในกรณีที่หน่วยบริการรูปแบบพิเศษบริหารงานโดยหัวหน้าส่วนราชการเจ้าสังกัดเป็นผู้ควบคุมดูแล หรือ

(๒) คณะกรรมการ ในกรณีที่หน่วยบริการรูปแบบพิเศษบริหารงานโดยมีคณะกรรมการเป็นผู้ควบคุมดูแล

ข้อ ๕ ส่วนราชการใดประสงค์จะให้มีการบริหารงานในรูปแบบพิเศษแตกต่างจากระบบราชการ โดยแปลงสภาพหน่วยงานเดิมเป็นหน่วยบริการรูปแบบพิเศษตามระเบียบนี้ ให้เสนอเรื่องต่อ ก.พ.ร. เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ.ร. กำหนด

ข้อ ๖ ก.พ.ร. จะให้ความเห็นชอบตามข้อ ๕ ได้ต้องปรากฏว่า

(๑) หน่วยงานดังกล่าวมีขีดความสามารถที่นอกจากจะปฏิบัติหน้าที่ให้แก่ส่วนราชการนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของส่วนราชการแล้วยังสามารถใช้วัสดุ อุปกรณ์ หรือทรัพยากรอื่นใดของหน่วยงานนั้นให้บริการแก่ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นหรือเอกชนได้ด้วย

(๒) เมื่อมีการแปลงสภาพหน่วยงานนั้นเป็นหน่วยบริการรูปแบบพิเศษตามระเบียบนี้แล้วจะก่อให้เกิดความคล่องตัว คุ่มค่า และลดค่าใช้จ่ายภาครัฐยิ่งขึ้น และ

(๓) มีการปรับโครงสร้างของส่วนราชการให้สอดคล้องกับการแปลงสภาพหน่วยงานเป็นหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ

เมื่อ ก.พ.ร. ให้ความเห็นชอบแล้ว ให้ ก.พ.ร. นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติและประกาศการแปลงสภาพเป็นหน่วยบริการรูปแบบพิเศษในราชกิจจานุเบกษา

ให้หน่วยงานที่แปลงสภาพเป็นหน่วยบริการรูปแบบพิเศษมีการบริหารงานตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในระเบียบนี้

ข้อ ๗ การดำเนินงานของหน่วยบริการรูปแบบพิเศษตามระเบียบนี้ต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบริการภาครัฐเป็นสำคัญ และเมื่อมีกำลังผลิตหรือขีดความสามารถเหลืออยู่จึงจะให้บริการแก่ประชาชนได้ ทั้งนี้ ให้เป็นหน้าที่ของผู้มีอำนาจควบคุมในการวางหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการให้บริการแก่ประชาชนเพื่อมิให้เป็นการแข่งขันกับภาคเอกชนด้วย

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้ส่วนราชการเจ้าสังกัดกำหนดเป้าหมาย ปริมาณงานบริการที่ส่วนราชการเจ้าสังกัดประสงค์จะได้รับบริการจากหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ และ แจ้งให้หน่วยบริการรูปแบบพิเศษทราบล่วงหน้าเป็นประจำทุกปีงบประมาณ

ข้อ ๘ ส่วนราชการเจ้าสังกัดจะตั้งงบประมาณเพื่ออุดหนุนหน่วยบริการรูปแบบพิเศษไม่ได้ เว้นแต่เป็นงบประมาณสำหรับค่าตอบแทนหรือค่าบริการในการใช้บริการของหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ หรือค่าใช้จ่ายในการลงทุนเริ่มแรก

วิธีการคิดค่าตอบแทนหรือค่าบริการตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ที่กระทรวงการคลังให้ความเห็นชอบ

ข้อ ๙ หน่วยบริการรูปแบบพิเศษที่จัดตั้งขึ้น จะให้อยู่ในความควบคุมดูแลโดยตรง ของหัวหน้าส่วนราชการเจ้าสังกัด หรือจะให้มีคณะกรรมการเป็นผู้ควบคุมดูแลและรายงานผล การดำเนินงานต่อหัวหน้าส่วนราชการเจ้าสังกัดก็ได้ ทั้งนี้ ตามที่หัวหน้าส่วนราชการเจ้าสังกัดกำหนด

ในกรณีที่มีคณะกรรมการเป็นผู้ควบคุมดูแลหน่วยบริการรูปแบบพิเศษให้คณะกรรมการ ประกอบด้วยประธานกรรมการและกรรมการอื่นไม่เกินห้าคนซึ่งหัวหน้าส่วนราชการเจ้าสังกัดแต่งตั้ง ตามความเหมาะสมกับภารกิจของหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ ทั้งนี้ หัวหน้าส่วนราชการเจ้าสังกัด จะดำรงตำแหน่งประธานกรรมการก็ได้

การประชุมและการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ ๑๐ ให้หน่วยบริการรูปแบบพิเศษมีอิสระในการบริหารงานจากส่วนราชการเจ้าสังกัด แต่ยังคงเป็นกิจการและเป็นส่วนหนึ่งของส่วนราชการเจ้าสังกัด และให้เป็นหน้าที่ของหัวหน้า ส่วนราชการเจ้าสังกัดที่จะต้องใช้บริการของหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ

ในกรณีที่ส่วนราชการเจ้าสังกัดเห็นว่าค่าตอบแทนหรือค่าบริการของหน่วยบริการรูปแบบ พิเศษสูงเกินสมควรหรือคุณภาพของการบริการไม่ดีเท่าที่ควร จะสั่งให้ลดค่าตอบแทนหรือค่าบริการ หรือปรับปรุงคุณภาพของการบริการภายในเวลาที่กำหนดก็ได้

ข้อ ๑๑ ในหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ ให้มีผู้อำนวยการคนหนึ่งซึ่งผู้มีอำนาจควบคุมแต่งตั้ง จากบุคคลซึ่งมีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับภารกิจของหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ

ในการแต่งตั้งผู้อำนวยการ ให้ผู้มีอำนาจควบคุมดำเนินการสรรหาจากข้าราชการ เจ้าหน้าที่ ของรัฐ หรือบุคคลอื่นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้มีอำนาจควบคุมกำหนด

ในกรณีที่ข้าราชการได้รับการสรรหาให้เป็นผู้อำนวยการ ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดของข้าราชการผู้นั้นสั่งให้ข้าราชการดังกล่าวมาปฏิบัติงานในหน่วยบริการรูปแบบพิเศษตามพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์การสั่งให้ข้าราชการไปทำการซึ่งให้นับเวลาระหว่างนั้นเหมือนเต็มเวลาราชการ พ.ศ. ๒๕๓๐

ให้เป็นหน้าที่ของผู้อำนวยการที่จะจัดทำแผนการดำเนินงานประจำปีเสนอผู้มีอำนาจควบคุม เพื่อแสดงแนวทางการปฏิบัติงาน การพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการใช้ทรัพยากรและการจัดหารายได้เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงาน

ข้อ ๑๒ ให้ผู้อำนวยการเป็นผู้มีอำนาจและหน้าที่และรับผิดชอบในกิจการของหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่ผู้มีอำนาจควบคุมกำหนดและในกรณีที่คณะกรรมการกำหนดต้องได้รับความเห็นชอบจากหัวหน้าส่วนราชการเจ้าสังกัดด้วย

ให้หัวหน้าส่วนราชการเจ้าสังกัดมอบอำนาจในการบริหาร การจัดทำนิติกรรม การดำเนินคดี และการฟ้องคดี หรือการอื่นใดในส่วนที่เกี่ยวกับการบริหารงานของหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ ให้แก่ผู้อำนวยการเพื่อให้บริหารงานหน่วยบริการรูปแบบพิเศษได้โดยอิสระแทนส่วนราชการเจ้าสังกัดนั้น

ในกรณีที่ไม้อาจมอบอำนาจตามวรรคสองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินได้ ให้ดำเนินการมอบอำนาจตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ข้อ ๑๓ ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยบริการรูปแบบพิเศษต้องไม่ใช่ข้าราชการหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในราชการประจำของส่วนราชการนั้น เว้นแต่ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ หัวหน้าส่วนราชการเจ้าสังกัดโดยคำร้องขอของผู้อำนวยการจะสั่งให้บุคคลดังกล่าวไปปฏิบัติงานในหน่วยบริการรูปแบบพิเศษตามระยะเวลาที่กำหนดก็ได้ โดยให้ดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์การสั่งให้ข้าราชการไปทำการซึ่งให้นับเวลาระหว่างนั้นเหมือนเต็มเวลาราชการ พ.ศ. ๒๕๓๐

การบรรจุและแต่งตั้ง การบังคับบัญชา และการบริหารงานบุคคลอื่น ของผู้ปฏิบัติงานในหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการตามระเบียบที่ผู้มีอำนาจควบคุมกำหนด

การกำหนดอัตราค่าจ้างของผู้ปฏิบัติงานในหน่วยบริการรูปแบบพิเศษให้คำนึงถึงประสิทธิภาพและรายได้ของหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ และอัตราเงินเดือนหรือค่าจ้างทั่วไปในลักษณะงานทำนองเดียวกัน

ข้อ ๑๔ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารงาน ให้ผู้มีอำนาจควบคุมวางระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยบริการรูปแบบพิเศษขึ้นใช้บังคับไว้เป็นการเฉพาะ โดยไม่ต้องปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของทางราชการที่ใช้บังคับเป็นการทั่วไป

ระเบียบตามวรรคหนึ่งต้องไม่ก่อให้เกิดอุปสรรคในการปฏิบัติงานของหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ และอย่างน้อยต้องมีระเบียบในเรื่องดังต่อไปนี้

- (๑) ระเบียบเกี่ยวกับการควบคุมดูแลการดำเนินงานและการบริหารทั่วไป
- (๒) ระเบียบเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการการเงิน การพัสดุ และทรัพย์สิน
- (๓) ระเบียบเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล การจัดสวัสดิการและสิทธิประโยชน์อื่นแก่ผู้ปฏิบัติงาน

(๔) ระเบียบเกี่ยวกับการตรวจสอบและการประเมินผลการดำเนินงาน

ข้อ ๑๕ ระเบียบของหน่วยบริการรูปแบบพิเศษที่เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างหรือเกี่ยวกับการเงินให้ส่งให้กระทรวงการคลังทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ออกระเบียบและถ้ากระทรวงการคลังเห็นว่าระเบียบนั้นขัดต่อกฎหมายหรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง ให้มีหนังสือโต้แย้งพร้อมเหตุผลไปยังส่วนราชการเจ้าสังกัดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ในกรณีที่ส่วนราชการเจ้าสังกัดไม่เห็นชอบด้วยกับข้อโต้แย้งดังกล่าว ให้เสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อวินิจฉัย

ในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดให้ส่วนราชการใดมีอำนาจออกกฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับ และกฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับดังกล่าวเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานของหน่วยบริการรูปแบบพิเศษตามระเบียบนี้ ให้ส่วนราชการนั้นดำเนินการแก้ไขกฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับนั้น เพื่อมิให้เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานโดยอิสระของหน่วยบริการรูปแบบพิเศษตามระเบียบนี้ ทั้งนี้ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจาก ก.พ.ร.

ข้อ ๑๖ เงินอุดหนุนที่ได้รับตามข้อ ๘ และรายได้ที่ได้รับจากการให้บริการทั้งปวง ให้หน่วยบริการรูปแบบพิเศษมีสิทธิเก็บรักษาไว้และนำไปใช้ในกิจการของหน่วยบริการรูปแบบพิเศษได้ ตามระเบียบที่ผู้มีอำนาจควบคุมกำหนด

ให้หัวหน้าส่วนราชการเจ้าสังกัดจัดทำรายงานการรับและจ่ายเงินรายได้ตามวรรคหนึ่งเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเมื่อสิ้นปีงบประมาณทุกสิ้นปีงบประมาณ

เงินรายได้ตามวรรคหนึ่งที่เป็นเงินอุดหนุนจากส่วนราชการเจ้าสังกัดจะนำมาจัดสรรเป็นเงินเพิ่มพิเศษหรือเงินรางวัลให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยบริการรูปแบบพิเศษมิได้

ข้อ ๑๗ ให้ส่วนราชการเจ้าสังกัดรายงานผลการปฏิบัติงานของหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานต่อ ก.พ.ร. ตามระยะเวลาที่ ก.พ.ร. กำหนด และให้ ก.พ.ร. ศึกษาและวิเคราะห์รายงานดังกล่าวเพื่อนำไปเป็นต้นแบบในการพัฒนาโครงสร้างและระบบการปฏิบัติงานของทางราชการ

ข้อ ๑๘ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ ให้ ก.พ.ร. ร่วมมือกับส่วนราชการเจ้าสังกัดในการประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ

ข้อ ๑๙ ในกรณีที่ส่วนราชการเจ้าสังกัดไม่ประสงค์จะดำเนินงานหน่วยบริการรูปแบบพิเศษต่อไป หรือเมื่อผลการประเมินตามข้อ ๑๘ ปรากฏว่าหน่วยบริการรูปแบบพิเศษใดไม่สมควรที่จะดำเนินงานต่อไป ไม่ว่าจะเพราะหมดความจำเป็น การดำเนินงานต่อไปไม่คุ้มค่า หรือขาดประสิทธิภาพ หรือเพราะเหตุอื่นใด ให้ ก.พ.ร. เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อมีมติให้ยุบเลิกหน่วยบริการรูปแบบพิเศษนั้น

ข้อเสนอของ ก.พ.ร. ตามวรรคหนึ่ง ให้ระบุวิธีจัดการเกี่ยวกับทรัพย์สิน ภารกิจ และบุคลากรของหน่วยบริการรูปแบบพิเศษที่จะยุบเลิกด้วย

ข้อ ๒๐ ให้หน่วยบริการรูปแบบพิเศษที่ได้ดำเนินการจัดตั้งตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารงานของหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นหน่วยบริการรูปแบบพิเศษตามระเบียบนี้ด้วยต่อไป

ข้อ ๒๑ บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศ ซึ่งได้ออกโดยอาศัยอำนาจตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารงานของหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๘ ให้คงใช้บังคับได้ต่อไป ทั้งนี้ เพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทแห่งระเบียบนี้

ข้อ ๒๒ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๐

พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์

นายกรัฐมนตรี